

som Følgesætninger deri, og ogsaa om, hvorvidt det blot er repræsentative eller tillige andre reelle Forsatningsanliggender, den angaar — det kan man være uenig om. Det er ikke det Afgjørende. For mit Vedkommende tror jeg, at den lover en enkelt organisk Lov om Kirkens Forsatning med repræsentativ Karakter; men jeg skal ikke diskutere derom; det er ligegyldigt med Hensyn til det, hvorpaa det her kommer an. Man staar nemlig her ligesom mellem to Alternativer: Enten er det en Løsteparagraf — og saa indeholder den ingensomhelst øjeblikkelig Forandring i den Forsatning, der gjaldt, da Grundloven blev til, og det er det, som daværende Minister Madvig udtalte; saa bliver den gamle Kirkeforsatning bestaaende med sin Forskjel mellem en vis administrativ Virksomhed og en vis Lovgivningsvirksomhed, som naturligvis ifølge Grundlovens almindelige Bestemmelser er gaaet over fra Kongen til Kongen og Rigsdagen; men bortset herfra, fra den med den konstitutionelle Forsatnings Indførelse følgende Forandring bliver saa iøvrigt den hidtil gjældende Forsatning fremdeles i Kraft med den tidligere Forskjel mellem en administrativ og en legislativ Competence. Og at den daggældende Forsatning anerkjender en saadan Forskjel, anerkjender, at der er Anliggender, som overhovedet kunne ordnes administrativt, mener jeg, ikke Nogen kan være i Tvivl om. Det er altsaa Spørgsmaalet, om man vil følge denne Fortolkning af § 75 som tilbydende en Lov, lovende Folketirken en Lov, hvoraf da følger, at indtil det er opfyldt, og saa vidt det ikke er opfyldt — naturligvis paa de Omraader, hvor det ikke er opfyldt — skal det blive ved den gamle Forsatning, der indeholder en Hjemmel paa visse Omraader for Administrationen til at gribe ind. — Det er den ene Mulighed. Eller ogsaa siger man: der loves slet Intet i Grundlovens § 75, men siges blot: Hvis Noget skal ordnes, bliver det i alle Henseender en Lovgivnings Sag. Begge Dele kan ikke ligge i Grundloven. En af disse Fortolkninger maa være den rette; begge Dele kunne ikke ligge deri (Stemmer: Jo, jo!). Nei, der er kun en Sætning, og den kan kun udtrykke enten det eller det; det er afgjort. Naar der nu er Spørgsmaal om, hvilken Fortolkning der er den rigtige, kan der som sagt ikke være Tvivl om, at det er den, at her foreligger en Løsteparagraf, som giver Folketirken Tilsgagn om en fremtidig Lovgivning, et Tilsgagn, der imidlertid, som Kultusminister Madvig sagde, ikke forandrer Noget, førend dette Løfte er opfyldt, eller saavidt det ikke er opfyldt i den gjældende Forsatning. At det er den

rigtige Fortolkning, ligger ikke blot i Ordene, thi hvis der stod det, at intetsomhelst Anliggende kunde ordnes uden ad Lovgivningsveien, maatte det efter alle rimelige Udtryksmaader være udtrykt ligesom i andre lignende Tilfælde i Grundloven, ligesom hvor der f. Ex. staar, at Retspleiens Udøvelse kan kun ordnes ved Lov. Men desuden har denne Fortolkning Historien for sig, idet Alle have anerkjendt, at dette Løfte eller Tilsgagn for Folketirken er tilstede, og endelig maa denne Fortolkning være rigtig, fordi der ikke vilde være noget som helst Rimeligt eller Fornuftigt i at give en saadan Regel, at Lovgivningsmagten skulde ordne alle Folketirkens Forsatningsanliggender. Der er fra Statens Side ikke nogen som helst Rimelighed i at faae en saadan Regel, hvorved man ophæver den Forskjel mellem Administrationens og Lovgivningens Competence, som man har paa andre Omraader, og som Forsatningen tilraader, ganske bortset fra politiske Anskuelser. Og heller ikke fra Kirkens Side indser jeg, hvad man vilde tænke sig, der var bundet ved at gaa over fra en Styrelse ved en af politiske Hensyn valgt Kirkeminister til en udelukkende af politiske Hensyn valgt Rigsdag og en af politiske Hensyn valgt Kirkeminister. Der vilde ikke være nogen Forskjel i saa Henseende i Retning af Selvtændighed i Kirkens Representation eller desl. ved, at Rigsdagen blev en saadan Synode, som den saa vilde være. Og at Kirken skulde opgive den rent tekniske Fordel, at dens Anliggender behandles som alle andre Anliggender, hvoraf nogle ere Administrationen andre Lovgivningsmagten undergivne, kan jeg ikke se nogen Rimelighed for. Jeg betragter det derfor som den rigtige Fortolkning, hvad jeg virkeligt ogsaa tror, man maa sige, at alle Stemmer ere enige om, at det, der staar, er, at der loves Kirken en Forsatning, som vi skulle give ved Lov; saa længe dette ikke er opfyldt, og paa de Omraader, hvor det ikke er opfyldt, bliver det ved den gamle Forsatning med dens gamle Forskjel mellem Administration og Lovgivning.

Rettelse.

Sp. 835, Lin. 12 f. o.: „mod“, læs: „for“.